

נעשיקע אונד נעשיכטע

דעם אינארשישען פארקעס.

VIII.

זעכענען פערשטיגע האספען זיך בערייטן דעם זולטאן ערגענען, דאס מירקישע העער פלאג פארמירן פאן זען זי זענען ערענע ווידעשטאנד שיען איינעשלאסען, אלס דעם זענענשליפע פראצעדירן איינאלט נעטהאן ווארדע, דא פערט-טונג קאסען זענען דייטש: גינס, איזענבורגער קאסעטאט, פערטהיידיגט פאן ניקאליי'ס יורישטיש, דער קיס איבער, איין העער פאן 700 מאן פערשיפטע זעטצעט דעם מאכטיגען אנשטערם דער מירקען איינען איזענבורגערטען, אנס וואני דערבאיע זענענענען ווידעשטאנד ענטשענענען, אנפאנגס אונטערנאמען בלאס איינע מירקישע אכטהייליגען דען שטרים זענען דא פערשטיגע, אלס אבער ווישיטיש איינען אנגרייבן נאך דעם און דערען צוויקקשולט, שטרעטע דאס הויפטע און ווישיטיש אבער שטונ איך דיעזעס צוריק אונד דעם וועדערהאלטע זיך מיט איינעווייזען פערט-לעסטע דער מירקען צו זאל פאר אל גראס, וועדער איי בראה'ס לויט הינטער דען שטרע- מענדען צוריק קאנאן איינע פארשאהרען דאמיט זיא ניכט צוריקווייזען זאלען, אבער פערענבענס, דאס מירקען ווארדען צוריקגעווארפען, אים דאן פאן דען איינענע קאנאנען ערשאסען צו ווערדען, ס'זאלטן ס'זענען דער אל וואסעט דאס ער קוינע צייט פערלירען דרופען ווען ער ווען אונפארבע- הויפטע פונדען זאלטע דעם ווישיטיש זאנען, ער זאלע איהם דא פערשטיגע איבערלאסען, ער מאן נע זא ניר פיר איינע טאן אלס צייכען דעם זיינעם דען מירקען איבערזעכען אונד 2000 דוקאטען צאהי- לען ווישיטיש אבער דעם אנטווארפען: "דא פערט- טונג קאנאן איך זעמאנדעם איך ניר פיר איינע מי- נטע איבערזעכען דען זיא נעקארט ניכט מיר, 2000 דוקאטען אבער האבן איך ניכט".

איבראהים דעם אלוא איינען לעטצעטען הויפט- שטרם זענען דאס שאראק רואניטישען מיערן, דא זעטצעט שאן פאן ניכט מערה אלס 300 מאנען פער- מהיידיגט ווארדען, אונטערנאמען דאס פערטהיידיגער ערוואסעטען איין דען מיערן שטרעכענען צו שטייע- בען בערייט דען פריכטבארען אנגרייפן, מיט אבער האט דער קאסען בענאנגען, ארס אין איינעווייזע- רעם געשריא דאס מירקען אין איינע זאלען אבער- וועדענע רענעללאזער פריכט פאן דען מיערן, דאס זיא אין דא שאן צום טהיילע בעזעטעט האספען, צוויקק- וויכען, זאמטליכע פרויען אונד קינדער דער שטארט האספען זיך נאסירן פאן איינען פאר דען

דען צו פערלאסען האבען, אלס יעדאך מאנטאני נאכווען, דאס ער ענגלישעם פארלאמענטס-מיט- גרינדע זיא ווארדע דער און ס'ווייזען ג- בע ע פ ע ר א ו נ ד ע ר צ י ג ל י ד ר י ק ק- ג א נ ג י ג נעמאכט, דער ווישערהייט דעם הערן מענטאני שטאנד נון וואהרען מערה אים ווענע, ער זאגט ער דער פאר דא וויקס זענען נאך לאגן דאן אינצווישען, ער דען נענעווארטיגען מא- מענט צור איינענאמען ביים צארען ניכט פיר נענעווארטיגעטע

* (נ י ר י ט ר ו ט ט ע ר) וועדען בעקאנט- לייך גלייך איהרעס מאנטע מאזעס רויטער פאן דען נאליצישען נעשווארענען דריימאל צום מאדע פער- אורטהיילט ווארדען וואר, בעפונדעט זיך נענעוואר- טיג אין א ד א ר ל ס ב א ד צור וועדערהערשטעל- לונג איהרע דורך דעם מערה אלס זענענען נעפאנגענשאפט צעררוטטעטען געזונדהייט, נענע- דאס פארקאמטאך אפראטע ש'מ א נ א ו ו י ט י ש, אויך דעסעסן אנטראן זיינע צייט דאס פרייטער- בינג דעם אינשטרויען ערשאפטען ערפאלטע, וויילט בענעפאלרס אין פארלסבאר ציר קור אונד ערקונדיגט זיך אפט נאך דעם בענענען דער פרויא רויטער, וועלכע ער איך שאן פארמאלס אויך דער פארמענארע אינשערפארען האט.

* (א י י נ ג ע ר ק ק ל י ב ע ס א ו נ - ג ל י ק ק) עראיינגעט זיך אין דער רוסשישען שטארט-נישטיגאוינאר, עס עקספארטירט דער עקסעל דעם אדמפשאפטעס "אנא", וואיבא 82 פ ע ר ז א נ ע י ג י ו ט ט א ד ע ס ו ו א ו ר ד ע י .

* (ד א מ א מ ו ע ל מ א נ ט א ג א ו) דאס יודישע שטינדע דעם ענגלישען פארלאמענטס, בעפונדעט זיך רויכט זי וועדען אין לאנדאן, הערר מאנטאני בענאנד, ויא אונזערע וועדען עס בערייטע פאן אונזערע וועדערהאלטען דעסבעצוגליכען בערייב- טען וויסען, פאר איינעווייזען וואכען נאך רוססלאנד, אום ביים צארען אוועקען צו נעהמען אונד ביא דעמובלענד א פערעכענענען דען לאנג דער רוסשישען וועדען צו בעפרייטען, ער קאס יעדאך מיט זיינעם בענליטער, הערן דר, א ש ע ר, ניכט מיט זיא פארשטימטע איהרע נאכטע דעם פאליציי-פראדוריאם, פאן ויא איהנען דאס דאקומענט- טע מיט דעם בעמערקען צוויקקענשטעלעט וואר- דען, דאס זיא אלס וועדען אין מאסקוויא ניכט פער וויילען דרופען אונד דיעזע שטארט בינגען 24 שטונ-

דען איינעם אנטערן דאמיט פארענען, איינעשפרא- כען זענען נעאלאגען אונד שטאטסוואקאנעסטינדען, פאן דען הערפארענעטען רובליכען אינאנגעס. דען דעם שטום בילדעט אין גומאסען דעם פאן דער סינעטער ארטהאדאקסענענעטינדע געוואלטען בית דין (דאס ראבבינער פאן מארא, נאנאש אונד ניר- ערהאזא), אין וועלכע זענען דאס בעהייטיגע דער פערט-טעטינדע ענענען שטעלונג נענאם- מען אונד ענטשידען אין אברעדע געשטעלעט ווידע, דאס זיא שטאטען איינעווייזעט ווארדען ווען אונד ענדריך אין ברויער דעם ראבבינערס פאן שטעינאווא, דער זיינע פרויען נעבען דער ספרדים נעמיינדע נעטהאנען אייסערונג צום מהיליע צוריקק- ניכטע.

ווי ווערדען אויף דיעזע בראשירע נאטרליך נאך צוויקקאטען.

פערשיעדענע נייאגריטישען.

* (כ א נ י ג י ו ו י ק ט א ר י א פ א נ) ע נ ג ל א נ ד) פיערטעס 20 יוני דעם מאסמענדען יארהעס איהר פירענעווארטיגעס גענעווייזענעס לואוס, אונד שאן יעצט בענינגען אין ענגלאנד דאס פארבעווישונגען זיך דיעזעס נאכעס פערשט- אויך דא וועדען ענגלאנד, וועלכע דער האכער- ענען קאנען פיעלעס פערדאיען, רויסטען זיך צו זענען פיער, איינער אנדערעם ווירד נעפלאנט, איינע אייסקוט געלונגען אבער ווענענען דער ענגלישען אפארקאטע מען, נאדך עטהו כהע קוויין (נאטע ערהאלטען דע קאנען) אונד העכער א י ש ע אין מיטען צו זענען אונד דער קאנען פאן זאמטען ס'ליכען זאנען ערן אהרער ק א נ ד א נ ע ר א ג א נ א ג א נ ע ר א ר ז י ג ע י צו לאסען.

* (ס א מ ו ע ל מ א נ ט א ג א ו) דאס יודישע שטינדע דעם ענגלישען פארלאמענטס, בעפונדעט זיך רויכט זי וועדען אין לאנדאן, הערר מאנטאני בענאנד, ויא אונזערע וועדען עס בערייטע פאן אונזערע וועדערהאלטען דעסבעצוגליכען בערייב- טען וויסען, פאר איינעווייזען וואכען נאך רוססלאנד, אום ביים צארען אוועקען צו נעהמען אונד ביא דעמובלענד א פערעכענענען דען לאנג דער רוסשישען וועדען צו בעפרייטען, ער קאס יעדאך מיט זיינעם בענליטער, הערן דר, א ש ע ר, ניכט מיט זיא פארשטימטע איהרע נאכטע דעם פאליציי-פראדוריאם, פאן ויא איהנען דאס דאקומענט- טע מיט דעם בעמערקען צוויקקענשטעלעט וואר- דען, דאס זיא אלס וועדען אין מאסקוויא ניכט פער וויילען דרופען אונד דיעזע שטארט בינגען 24 שטונ-

פאליטישע און קרימער.

סולטאן אונד קרימער.

היסטארישער קאנאן אים דען נעשיכטע דער מירקיא.

(6-טע פארשעצונג)

[דאס נאכטאן בוללישען וואהר דא וועדען אברולאה שפארטאס, האנדערטען אבער טראטעדעס דען פאראן ניר ווישער, דא דעוולעכע דען נאכטען נוצען אביואק, אונד ווייל זיך זעמאר מיט איינעם מעסער דא קעהלע דורכ- שניטען, זאלען ווישערהין קוינע מעסער מערה פערקוישע ווערדען?]

מאן זאגט, דאס שפארטאניכט צום קייסאן נעכא דען ווארדען, דער קליינע נוצען, וועלכען ער האספע נע- ניכטע איהם אינדעסען פאלשטארטונג אונד נעמאלס פיעל- איהם צו עטוואס צו וואלען, וואס ער ניכט בעוואס- אלס ער זיך זעטצט אויף איינמאל, דאס פאן סינסטווינער אייסקער זאגט, בעמארד זיך אין נרא- סער פערטווייזען, וואס ער מיט דעוולעכען נון אנטאנען זאלען, ארלעס וואס ער ווישעט, ווארען וערה נעפערטע לינגענע דיינע ער האספע אס ליכעסען שטעסענע- אויף דעם מעדע אונטערהייט, ארעך ארעטען אויף דעם טילאכטעלער, האספע נענעט שפארטע רעכטע, פאטאס איין- אינען אינדעסען, רענעירט אונד נעטהערשט; הערעו ווארען אבער סינסטווינער אייסקער נעטענענע, וואס דיעזע ווען ווענען פיר אויך, דאס ער ניכט וואסען, וואס דאמיט אנטאנען?

זיין לארען אפגעטע זיך נעראדע אויף זענען טהייל דעם באוארס, ווא אויף איינמאל דורך נעפערשטאבע אבע- זאנענעטען דעם דאס נענענעטען, זאנאונען דער אויסזוש, דער שקראונען ערשייטענען צו ווערדען פאלעטען, פאנ- לייך זאג אברולאה שפארטע עצהן, ביז צאנעני זאלכער מענשיכער האנדעלסאריקער פאר ווינעס לארען פערקוישען זא דאס ער ווערען ניכטע בענאנענעטע מערה זאג.

אן דעם ערשטען פארט-פארטאנא (אנטעס) זאכעס הירקאן שפארטע פערלאסען האספען, זאס דער ספארלער וועדער פאר ווינעס לארען אים באואר, אלס דער אויסז- פער אס מארקעט ערשייען, אונד איינע פערטליערע שקרא- וויין אן דער האנד מיט זיך פירערע, וואיבא ער זיך פאלי- נענענעטאסען פערנעטען ליעט: "הערענוועשען מיעלענאנט! זענעט היער איינע שקלאוויין אים דעם הארעם דעם נאכטאכטונספען סול- מאן, דא אויך בעפעל דעם נאכטאכטערן אפגעטענליך פערקוישען ווירד, דער נאכט דער ארלאפען אום 15 ב ע י א ז ע ווענעס לארען (רוע), דא צאהל אהרער זאחיע 16, איהר נעכט פאלשטארטונג, איהר אטעהע איהט זענער, איהרע הויט פון איהר האר, רויכט! זיא קאנן פאנצען, זינ- נען אונד פערשטעהט אללעלייא האנאררישען, ווער מערה פיר זא ניכט, דער בעקאטעט זיא אונד דער קייס- פרוי ווירד אונזער דען דעווישען פערטהיילט: צוויי- סווענער סאכסער ווארדען בערייטע פיר זיא נעכאפען, קאכעס נון אונד זאנעט ווער מערה פיר זיא ניכט?"

אללאה מאן אום פאר דעם נאכטאכטענעשען, דיעזעס מארדען קוישען צו וואלען, שפארטען דא קל- נען האללער, דיעס הינטע זאפעל, דען צארן דעם נראס-

אין דער געמינדע הערענשטעללט צו וויסען
ווינשטע, ניגן אויף דיעזען פארשלאג אויף וועגן זיך
דיא אינרייכער דיעזער שטאטשטאט איינע אנדערען
נאמען צולענען, דערן צוויי גלייבנאמט געמיני
דען קאנגען און איינע שארשט נישט עקסטרעם
דא זיך נון שאן דיא פארשטאנדספארטיא דען נא-
מען ארטהאדאקסענגעמינדע בייעדעניט האפטע
זא נאנגען זיך דיא אנדערע "ספרדים-געמינדע", און
דען שטאטשטאט אבער איז איד נישט אין איינענער
בושטאבע נאנדערט ווארדען.

וואהרענדרעם וואר אבער איך דיא פאר-
שטאנדספארטיא נישט אינדהאלט געבליבענע
עס ווארדען געווען עטליכע נישטקעס און עטליכע הער-
פארראנענדע אינאריינע אינר רוססיש-פאלינישע
ראבבינער, דיא דיא שווערע אנקלאגע ענטהערטען,
דאס זיך איינע אנהאלט פאנעליעטען פאר דער אר-
טהאדאקסענגעמינדע פאנענענע האבע אינר
איינע אייגענע נאטורליך געמינדע געמינדע בילדען
ווארלע דיא אנגעווענען ראבבינער זענדעמען
הערערע געהאדענישטע אסירוס און דיא געמינדע
דיא נישט געמינדע זע אלס פאר אינר
טרופע רעפארמאט און דיעזע אינפארדערטע
אונגעווענליט און וועפאלל ציר אנדערען געמיני
ציר ציריקוקערקערקען דיא פארשטאנדספארטיא
פארראנענדע דען זיא וואר איבערצייגט, דאס דיא
משטליענער דער ספרדישגעמינדע אונטער וועלען
עס אנדערקאנטערמאטען עבענא ציריקוס אינר
נילוים נישט וואר איינער אירען אייגענע מיט-
גריענער זאלען אינפארדערענען גענענאבער
נישט שטארק האלטען אירען.

אבער אויך דיא ספרדים ווארען ווא ראב-
בינער וואהרען, אינר צוואר זאלען פאר וועלען
זיך אויך דיא אנדערע געמינדע מיט ערפארשט
בויגט און אינענענענענע דיעזע איה איה איה-
נען, לענטען דיא נאנענע אנגעלענענענע דאר, אינר
דאס דעוועטאט קאנטע קיין אירעניט ויין אלס,
דאס ווערער רעפארמאטען נאך אינע פאלגען, דיא
אבער דיא ספרדים געמינדע אלס וורבאיים בשרי-
אין אירען פארדערענען וורבאיים רעכטערעניטען,
דיא אנדערע געמינדע אבער ווארען דיא אינעפאר-
דערט, דעס לאנגארירען וואונגע דער ספרדים
געמינדע פאלגע זי געבען אינר זיך פאר אין זיין
תורה צי שטעללען, פערענליכע ווערער עס מאגליך
זיין דיא ריפערענען איינענליכען אינר זיך וועי-
דער צי פערצייגען.

דער זיך תורה זאלענע ענדליך צושטאר-
קאסטען דיא ספרדישגעמינדע וואהרע אלס איה-
דען פערטרעטער דען דוקלאער (נאליציען) מורה
צדק ר' שמואל ענני, דיא אנדערע פארטיא
דען ראבבינער דער ארטהאדאקסענגעמינדע אין

נייערהאוז, דיא בידען קאמען אין סענע צוואם-
מען אינר זאלעמען נון דען איינשטאנדענענע
שליש וורמסען וואהרען, אינר העכיא ענטשטאנד
אין שווערע צוויסט, דער זיא דען אין 102 איה-
זערעס נאמעס מיטגעווענענענענענענע
פערדען איינענענען הערפארראנענדרע נאליציע
שער ראבבינער איבער דיא סענעטער ארטהאדאק-
סען פיהרער, דער ראבבינער פאן נייערהאוז ער-
קארטעס נאמליך, דאס זיא אין ראבבינער אינר
ארטהאדאקס-קאנטענענענענענע אינאריינען גע-
מינדע דער דריטער זיין קאנגע, וואהרענדרע דער
פערטרעטער דער ספרדים מיט עבען זאלענע נישט
שערענערע ערקלארען, דאס אין זאלענע ראב-
בינער נישט אינפארטיא איז ערשטענס געהאט
ער איינער דער פארטייען און צווייטען וועלען ער
רעכט שערענען זאלע, צווייטענס האט זיך שאן
איינע נאמע אנהאלט זאלענע ראבבינער זענען
דיא ספרדים געמינדע אין סענע איינענערקענע
וארט איז עס נישט וואהרענענליך, דאס אין דיע-
זער פארטיא אינאריינענדרע ראבבינער אינעפאר-
נען בליבען וורד, דער בורר דער אנהערען פאר-
טיא שטעללע דיעזע גענענאבער דיא סענעני
איה, דאס אין נישט אינאריינענדרע ראבבינער נישט
גענו פערשטאנדעס דער זאלע וואכע ענדענענענע
נען קאנען.

דער פערטרעטער דער ספרדים מאכטע נון
דען פארשלאג, דיעזע פראגע זעלכט איינעס ביה
דען (אויך דעס סענעטער) פארעלענען דאזיק ווארלע
מע אבער דער ראבבינער פאן נייערהאוז נישט
איינענערקען דער מאכטע דער פערטרעטער דער
ספרדים וואר פארשלאגען עס ווערער עס שליש
געווארלט דער ראבבינער פאן וורדיק (נאליציע),
דער אין שווארע דעס ראבבינער פאן סענע איז,
דער געקאנטליר און דער שטעטער דער ארטהא-
דאקסעפארטיא שטעטע אירע דער מורה צדק
פאן סענע דער עבענפאלם דען ארטהאדאקסען
אונגעארט אינר דיא ספרדים, פאר וורד 10
ארטהאדאקסע אונדערשע ראבבינער נאמאטעס
מאכטע אינר איינע פאן דיעזען מאנע דיא גענע-
פארטיא אלס שליש וואהרען, דאזיק ערשטענע-
מע דער ראבבינער פאן נייערהאוז: זיין וועי
פארטיא זאלע 10 ראבבינער נאמאטעס מאכען,
אינר דיא ספרדים זאלען איינע פאן דיעזען
וואהרען.

נאך לאנגווערע פערדאנערלענען קערטע
דער בורר דער ספרדים אונגעווענענענע דיינע
נאך דוקלא ציריקוס אינר פערענענענענע איינע
געווארנישטען בעדיכט גענען דיא גענעפארטיא
דיא ראבבינער פאן לעכענער, שיינאוי פערענענע
אינר סאטמאר, וואר אין נישט 102 אונגעפארט

און וועלכע זיך דיא ספרדים געמינדע אינר
איהר בורר ווערענענע דיעזען זיך אין העשטיגע
איינענענען איינע זעענענע ארטהאדאקסענגעמינדע אין
סענע זעענענע פערענענע ארטהאדאקסען פאר-
טיא דיא וועי דער גענענענענענענע
מיט נאנען בעוואנדערער ענטשטאנד אבער
איינערטען זיא זיך זאלענען, דאס אין נאנדער פער-
וואנדער זעס בורר דער ארטהאדאקסען פאר-
טיא צום מיטן רעפערענענע דיעזער פארטיא בע-
שטימט ווארדען.

אללעס דאס איז אין דער אונט צונע
שיקקטעו עררונקטען פראשער ענדענענענענע
דאס זיא אונגעווענענענע נאך ביא ווייטעס איהר
ענדע נישט ערשטע האט איז זעלכענענע-
שטארקער.

פאם פארשטאנד דער ארטהאדאקסענגעמיני
דע אין פארשטאנענע ערהאלטען ווי פאר
שליש דעס נאמעס איינע שטארקע נאליציע,
דיא דיא אונגעווענענענע דער שטאטשטאט איינע
הענדענענענע עס זינר אין דיעזען שליש איה-
נענענענע אבער דיא "ספרדים-געמינדע" איז-
געשטארבענע אסירוס פאן פאלגענען ראבבינער
די הים זען טאנענענענע דעל אין אינאריינע
די שליש שטארקע אין טונקאטען די שטעל
פלייט זיין שוואר, זיין זיין טונקאטען
אין טארא, זיין זיין זען נאמען אין נישט
די וועי זען זען איינענענענע אין טא-
נאליציען, זיין נישט ווענא זיין נאלי-
פערטע (איינענענענע) זיין שוואר איהר
פישל שטיבען אין נאליציע, זיין פנים וועי
בענען אין נישטע (אויטענענענענענע)
די שטארקע זיין הים זען נאליציע זיין
נאליציע זיין משה געווענענע זיין נאליציע
די וועי זענענע אין פישל-הענענע
די פנים הים שטענענע אין נאליציע זיין
די משה נען נישט דעל זיין טונקאטענע
די יענע משה ברויטל אין קראג (פיעל)
ליכט נאליציע זיין זייענע דען
רובין אין ערמיהאליאלווא זיין שוואר זען
גענענענענע אין טונקאטע זיין אליהו קליין
אין האלמי.

דיא שטאטשטאט וועי איז ערשטענע בורר דען
ראבבינער פאן בערלין (נאליציען) וועלכעס עהרע

געשיכטע דער נייערען צייט.

(20-טע פארשטענענע)

זא איינען אויך באמאטשען זיך דאז ענטשלאסען,
און מיט דען זאך נון אונקערקען, נאכדעס עס נאך איינ-
טאל איינען ווישטענען בליק אויך דען פערמאטען
שטיינענע, דער איהר דען קען זיינע הערערע נעקאס-
טע, געווארפען האפטע זיינע קאנאנען קאנגע ער נישט
שטענענע אונר לייע זיא דאזער אינע מער שווערען.
עס פאלעטען וועלכע אין וואונען און פערדער דיא פערען
הונדערט קראנען פארשטאנענע, דא נאכ ער דען בע-
פערל, דיא ארמען זאמטשליך - פערנישען, דאמיט זיא
נישט דען פיינען אין דיא האנדע פיערען, איינע פירכער-
נישט ענטשליכיקים!) אויך דעס ריקווענע צערשטארקען

(*) גלייכוואר האט דיא געשיכטע ביא דיעזער נע-
לענענענע איינע צונעכער זעלענענענע פאן נאליציען
צי ערהאלען, ערע צו נאמיר צו זיינע קען ערהאלען
מען איינערטען שטעלל נישט, האפטע ער דען פערזיך
נעמאטע, דיא פערטראנען זאלעמען פאן דער פירכע פאן
אונגעווענענענע פארט צו בעפרייען, וועלכע דיע
זען ערשט רעכט פערפארדענע, ער כונאט זיך נענען דען
דאס וועי זיינע געווען אין דען זאל, וואר זיא פערטראנען
לאנען, אונד ערשטע עהרערע פאן איהנען, אינדעס ער
איהנען משה איינערטען, יעדענפאלס בעווייזט דיעזע
פאמא, וועלכע פאן קיינער פאליכע געבאטען וואר, וועלכע
פארשטעללענע פאן זייער געשיכטענע האבען מוסע
אונד וואר פירכענע זיין איינערעס וואר.

לייען דען בידען אונד ענלאנדען צו דיעזען, דענאך
שטאט ער זיין פערענענענע שליש אויך זעכסט צווייטאל
דיא אן זאל איבערענענען פיינדע, ווארדע אבער פלאציע
ליך, אלס ער מיט איינען אנהערען אפציער אויך דער
נארשענענענע פאן זיינע הוינע שטאציען ניגן, פאן
איינען שיקקען ענדענענע, וועי דען מיטלענע פערטע-
שטאטשטע האפטע איז נישט איינענאכט פיעלע פער-
מישענען, געוויס מיט אונדעכט, אויך באמאטשען ווייל
איהן דיעזער פארליך האפטע, דער פיינע אונד אונגע-
שיקקטע גענענענע זענע אונגעווענענע נון דען אבער-
פעהר, אבער יענעס ניגן אללעס מיט מאכט זיקווארעס
אונד דאס ענדע וואר, דאס איז זאמטע 1801 דיא נאך
אויבונען פארצווען איינע קאפיולאציען שראקען, נאך
וועלכע זיא דיא ערשטענס נעקאנען, נאך פראנקרייך
צוויקענענענע דער ערשטע דיא פיעלערענענענע
אונטערנעמאנע אויך ענטשען.

באמאטשען אלס קאנונר, פיעדענענענענע פאן

לינוויל אונד פאן אמיענס.
בווער וואר פראנקרייך פאן פיער דיעזענענענע,
פאן איינע דאסער דער פערטונדערט אונד איינע דאסער
דער אלטע רעניעס ווארדען, דיא סאנענע, דיא דאס נאמע
ווארס האפטע, לייענען צוואר איהרע פיינדע ניר וועלען
נאך אפציער דען גליקליכן שערענע, דיא פערטונדענע
זיא מיטשענע ציר פערטראציען (פריבאנאנע) נאך דעס
אונגעווענען קאנען אין וויאמאטיקא, אבער זיא ווארען
(*) נאליציען פארטען, פיער, ראשונה-ריק אונד בראד,

ג ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט ג

געטרייע-געשעפט. וויצען וואו געשען וועגן צו מארשע נבאראט, דא קופלוס וואו שוואך 17000 מעצער ווארדען ערקויפט.

1111 ע.ן. מתיים :	2900 מעצער	81.5 קילאגראם
9.10 נודר.	100 מעצערענע	81.4 קילא 9.07 נודרען
1000 מעצערענע	89 קילא 9.10 נודרען	100 מעצ' 81
81 ס. ג. 9.05 נול.	900 מעצ' 80.4 קילא	9.07 נודרען
מעצער-באדען	100 מעצערענע	80 קילא 8.97 נול.
וויסענבורגער	1600 מעצערענע	78.3 קילא 8.90 נודרען
אבערהיים (נייא)	400 מעצערענע	79.8 קילא 8.99 נודרען
ב א ט א ר	200 מעצערענע	78 קילא 8.90 נול.
(אללעס מער 3 מאנאטע)		

דא אמטליכען געטרייע נאָרוועגן דער היינען קאָנהאללע זנד : וויצען :

קוואל :	מתיים :	מטעריאלדען :	נאראוינא :
fl.kr. fl.kr.	fl.kr. fl.kr.	fl.kr. fl.kr.	fl.kr. fl.kr.
77 קילא	8.70—8.60	8.65—8.55	8.60—8.50
" 78	8.80—8.75	8.70—8.60	8.70—8.65
" 79	8.90—8.85	8.80—8.75	8.85—8.70
" 80	9.05—8.95	9.00—8.90	9.00—8.95
" 81	9.10—9.05	9.05—9.00	9.05—9.00

קארן 6.45 — 6.60 נול.
 גערסטע : שוסטער-ווארע 6.25 — 6.60 נול
 האפער : 6.15 — 6.35 נול. ער כאסא.
 קוקורוי (אט) 6.50 — 6.45 נול.
 טעטיגע-געשעפט. וויצען פער פרימאר 8.88 — 8.90 נול. האפער פער העיבס 6.70 — 6.82 נול. קוסוויץ פער יוני 1887 6.72 — 6.78 נול.

פריעסבורגער שלאכט-פריעמארקט. דער אויפטייל אויף דעם פריעסבורגער פריעמארקט פאם 6. ד. מ. בעשנין 1570 שטיק. דאסאן ווארען 1172 אונגארישע 240 ריישע אונד — נארווישע. דא סיינע ווארען אונגארישע 56. 61, נודר. ריישע 57 — 62 נול. — אונד נארווישע — נול. (אללעס פער 100 קילא.)

וויצען פרייע
 שפירטיס 27.25 — 28, נודר. פער 10000 ליטער מעצערענע.

וויצען פרייע **שלאכט-פריעמארקט.** דער אויפטייל אויף דעם וויצען שלאכט-פריעמארקט פאם 6-6 ד. מ. בעשנין 3115 שטיק. דאסאן ווארען 1092 אונגארישע 1206 פאלישע אונד 815 ריישע. דא סיינע שטעללען זיך פער 100 קילאגראם : אונגארישע מאס : אכטע 55—61.50 נול. — נארווישע 55. 62, נול. אונד ריישע 56 — 63 נול.

הערויסגעבער א. פריעמארקט-פריעמארקט
מ. ס. א. ל. ט. י.

קאסע, ביינע וואו אין מינען לאדען, ישראק שפארא צו דעם אויפטייל : "נוסם אויף דעם שיינער נוסם אויף אפטינער שפאראסע אב."

דאס קאנן אויך נוסם, זאנע דער אויפטייל. עס איז מיר אנצופאליען אויף אין דער מיטע דעם באזאם, וואו דא איבערנען געווארענען שקלאווען פיינענעבאטען צו ווערדען פלענען. דער שילדע פאם נעכטע צו געהן מען אונד יעדערמאן פערנעמבאר דען פרייע וואו אויס-צורופערן.

אויש דיר נוסם בעקאנט. וואס דיענע אראויסקע בעקאנטען, וואס וואו אין אן שיינעליכער וויצען פער-קליפס ווירדען.
 אברוולאה שפארא, אנטוויקעטע דער אויס-פער : וואוואל פיר מינע צונגע אלס אויך פיר היינע ווירד עס פיעל בעסערע ווי, וועגן אויך אויף ווארען פראגען קיינע אנטווארען נעכט. אויך בעפאלען וואס מאן מיר און בעפאלען, עס געהט דער אראויסקע דען שילדע אב. צאהל לע הער, וואס דיר קאנן זי וואס וואו מינען לאדען זיא וועדער, נאך שאלדע אויך זיא. דערע נעמאנען צו, זיא צו קליפסן דער נוסם צו קליפסן אלאה ווארעסע איבער אונס אלה אויך אונד דאס נעמאנען מיר אונס, וואס שאן לאנגע פאראויסקע שפאראסע אויב.

בייא דיענען וואסען נאחם עי דער אראויסקע דען שילדע אב.
 (פארישע צונגע פארגעס)

וויצען פריעמארקט אונד אין אמטערן אונד וויצען אויסגעבראכען, אונד דיענעס האטע דען אויב-מאליכע שערקען אינטער דען מירקען הערפאר-גערופען דער סולטאן וועלכט וואו פאן איינער אבערנלייגען אונטע רעגירונגען, אלס ער דא ווילדע פלובט ווינער זאנסט טאדעסמאטריגען יאנ-שטארען זאה. ער ליעס אלא ווישישע פערזיכערען ער וועדער וועדער אויב נאך אויך ימאנרעס פאן דער בעקאנטע עטוואס צו לידע טהון לאסענען וועגן ער נעכען דער אונגארישען אויך איינע מיר-קישע פאנהע (אייסשטויף) אויסשטעקען לאס-מען ווירד. ווישישע וועלכער וואסען, דאס דא פער עטוואס קיינען שטורם מערר אייטהאלטען קאנן וויללענען אויך דער העלד ווארדען דאן פאן דעם סולטאן, דער זיין פרישע-בעקען הערליך איינלא-טע. עהרענפאלל עמפאנגען. דאס מירשישע הער צאן דאן נעגען וויצען דאך דיענעס האטע וואהרענע דער שטרעט אויף קאסען צייט געפונדען זיך צו בע-פעסטיגען אונד אין קריסטליכעס הערע פאן 86. מווענד מאנן ערווארטעט דען סולטאן פאר וויצען סולטאן וואללען אבער אינטער וואלכען אים-שטארדען דען שטורם נוסם אינטערנעמען אונד בענגענע זיך שטייטמאך. קראציען אונד סלאווא-דען צו פערווישען. ער ווארטעט בעקען דאסם קיינען קריסטליכע הערע זיך מיט אויס אין איינע אפפענע שלאכט איינלאסען. דיעס געשאה אבער נוסם אונד זא קעהרעט דען סולטאן וועדער מיט 30 מווענד געפאנגענען קריסטען נאך קאנסטאנטי-נאפעל צוריק.
 (אין אכטער ארטיקל פארגעס)

לאטסאציע-ווינע פאם 7-טען סעפטעמבער 1886.
 ברייטן 25 36 9 68 18

וויצען פרייע אונד וויצען פרייע ראנען אונד פרייע זיך מיט איהרען צושיפען דירעקט און וועדער דירעקטאן צו וועדערן אויך ביטען ווי דא ארדעסע דירשירן וואו פאלט אנצוגעבען :

יידישע פעסטער צייטונג
 האכשטראסע נומער 1, בודאפעסט.
Jüdische Pester Zeitung
 Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

זיא איינערענערע פריעמארקטען ערהאל-מען דא שאן ערשינענען טהילע דער געשיכטע דער ניינערען צייט נאכגעווענדעט.

הערן פיר בארעס געלד צו סיינען, אונד וויצען צאנען זיא זיך אין איהרע בודען צוריק דען זיא וואסען עהר וואלד וואס און בערוישעט, איינע אויס דעם הארעס דעם פאלאנס ערשטאפעטע אראויסקע און איהר הויז איינער-נעמטען דיענענען. דער אויך וואלעס וואנטעס איינער-ניסם, האטע בעסער דאראן, דא נאמען דער פיער בא-דען ענגעל אויף דא וואנען ווינעס צושטערס צו שיינען, אדער מיט וויצען אפאפאלען אויף דעם סולטאן *) הערויסגעבער, אלס איינע פאם סולטאן ווענענע-אפפענע בלוטע אויפגעבען אונד דאראן ריענען צו וואללען. דער אויפרישע בדינע מיט דער שקלאווען אליין אין דער מיטע דעם סולטאנע שטענען; דא קראפטער שלאסען זאנא איהרע בודען. זיא דאנען שטאסענען נוסם איינמאל געשענקט וואללען זיא איינע וואלכע עהרע. נור אין מאנן בליבע פאר ווינעס לאדען, נור איינער האטע דיר שוה, דא פיינענעבאטען שקלאווען אנצווע-דען אונד דיעס וואו אברוולאה שפארא.

פיינעלייכט פיהלעט עי שטרייב פיר דיענען שלאווען. מאן זאה, וואו דא איינע אונטער דעם ביז אן איהרע פער-דען וויצענען שווינע, וועלכער בראם איהרע אוינען ווענען ליעס, צושטערען — אונד אין דיענען איינען נאנאפען שרייבן *) אין עמפאללשטיק, פאן וועלכעס מאכע פא-האפערנע לייכען, דאס עס דעם בעוושערע נייק ביינעם אונד ער איהן וואוירער ווירק.

ה א א ע ר ע

לעדר-אונד ערציע-וונסאנשאטלע
 דעס

דר. לאנדסמאן אין סאבארדא.
 געוויסענהאפטע אינטערנעס אין זאמטליכען דעם קויפמאנע, אינדוסטריעלען אונד לאנדווירטשע נאטורלען פארקענטיסען. — פארבערייטונג צור איינזאה, פרויידל, פריינע. — מאסע פרויען, — יידישע ערציע-וונס נאך מוסטער דער פריהערען פעסטער אריאדו ווי ביינעשען האנדעלס-שילע, איינפאהמע פאן שילדען (6-16 יאהרע) ביז נאך דען פריעמארקט. — גראס-ריינע, ערפאלגע. — פרא-גראממע גראמס.

צור סאיוואן דער שולער-אפפונג.

עלשער, וועלכע איהרע קינדער אין דא היע-ווינע האנדעלס-שילען ביינען, זיא אבער דאך בייא איהרע פאם הוינע געוואהנען רעליגיאזאטע ער-האטען וואללען, וואו אויך מיט עכט בישר קאסט אונד זעהר אנשטארדענס הוינע ביינעשען, צום לערנען זעהר געווינעט, וואוואל עמפארטי-ציי-מער אלס אויך מאנאטע-שטען אויך נאנענער פער-פאלענע פער-ווארען וואללען, מאנען זיך אן מיך וועדער זיא איהרען בייא גראסער געפרייענענעס אללעס ביליגעס בערענענע ווירד.

פ. קרוין רעסטוראטאר
 Königsgasse 17, im Hause zum König von Polen in Budapest.

צ א א ה נ ע

אונד געביסע ווערען נאך דער בעסטען אמערי-קאנישען עמפארטע ערשענענע פרויען ביליגעס. אויך אויף ראטען.

J. BARNA, Budapest, Waltznergasse 24.

אדארף ראטה

הערע-אונד קנא בענק-ווינער-לאנער בודאפעסט, נארווישע, קאליקאטע-עמפאללעס זיין וואהלאסע-שולעס לאנער פאן זאמטער-אונד הערנסט-איינען זא אויך האנען ביללעס, איבער-ציעהער, ווינער-פאלעסאט, איינענאכט, עמפאללעט שפאראט. אונד הינע פלענען, זיא וואו קנא בענק-ווינער (בלל השש שטענען) נאך ניינעסער פאזאן צו דען ביליגעסען פרויען.

בעשעללענען נאך מאס ווערען ביינען 24 שטיק דען מיט אויסנאמען שבת אינען זיא אונגעשטימט.

בריינער שטאפע

פיר איינע עלענאשען זאמטע ראטע צו זיין אין קופאסן צו מער 3-10 דאס נודר ווי. עללען זי-דער קופאן
 אום פל 4.90 אים פיינעסע, אום פל 7. — אים האכשטער, אום פל 10.50 אים ארדעפיינסטער

עכטע שאווארדען

וואו קאסמאניע אונד געפרייענע-שפאפע פער-וועדענע ליענען נאכאנאמע דעם בעשארעס, דא אלס רעל אונד סאלדו בעסענע-קאנסע שוואכ-קייס-ניעוועלאנע

SIEGEL-IMHOF in Brünn.

ערקל 8-11 זינען יעדער קופאן אויש 3-10 מער. לאנג אונד 186 צמט. ביינע, הארער פאליקאטען נענענער אויף איינע קאסל. הערענע-איינען. דא בעקאנטע סאלידאט אונד בערשינענע לייסונגע-פארהייט איינער פרימא ביינע דאסיר, דאס נור דא בעסע ווארע אונד נענען נאך דעם נע-וואהלענען מעסער געליענעט ווירד.
 דא יעצעס זעהר פיעלע שווינדעלישען אינטער-דעם סאנער, ביינענע-ווארען איהר אוינענען שרייבען, ערווענעס דעמענטענען איינע ניעוועלאנע מיטטער יאטאס אונד פראקא.

אין דוקאמען איזט פילע מיינער אלס אין מהאלער, אונד דאך וויא זאגערבאר! מיט איינעם דוקאמען קאנן מאן מעהר צור עקסקען אלס מיט איינעם מהאלער.

פאן דען 6 זינגען איזט בלאס דער געשעמ אן דער מאדע אינטערווארפאן, ליידער ניכט עס נאר פיערע, דיא איין נור נאך דער מאדע פוהלען.

אין מאנן וויא ער זיין זאלל דארף דאס וואס ער ניכט ערפיללען קאנן נעממאס צו זאגען ווא עס פערנעבענס איזט נעממאדעס צור ערדען; אונד וויא ער ניכט ווילקאממען איזט, טרענדעס צו שפרעכען. אין ווייב, וויא עס זיין זאלל, דארף דיא מיינע ניע ברעכען, דיא געדולד, דארף איהר ניע רויסען, אונד דיא עהרע דער נאכבארן דארף דיא נעממאלס אבשיידען.

דער קלוגע גיבט נאך; דער פערניגטע דענקט נאך; דער איינפאלטיגע אהמט נאך; דער נאדע שפרעכט נאך אינער דער מהאלער אהמט נאך.

דאס שאנדיגסטע ערלעבן דיא פרייענטיגער מער דארט, זא שווער, ווייל זא דר ניכט גערן האלטען אן דאס, וואס מאן איינען פאר שרייבט.

דיא ווארט אלדעס אלדעס באזע פאררען לאסטען, דאס ניטע אבער לאס איינענדיגט געהען. דאס איזט געייסט איינע שאנע געשטען, אונד דאך שמערגט עס מיט טיע, יענען און דען ערלען צו פום געהען, דען באזען אבער אין איינער עקוויפאזש זעהן.

ראטהועל

איהר האהרע זענן וויא צווייגעטראכטען דיא ווילדען עלעטענטע זינגען, דאס ווייב, געלענקט פאן זייערע האנד, דאך דעשטען אן דאס אויסע בייגען, דאך אונט, דיא ווייב צו לאנדע וואנגען, פאם ערשטע דעם מערעטע אונדערויסט אונט ווילל עס ליידער ניכט פערשטען אונד מאכט אונט אן דיא מאשען לייכט.

חידה

(מאת החכם א-י שאפירא בכחאיש)
קח נח מתחתו ורחמי אל תשיל ידיו; או ככל עצי שדה ונני צומח, ערב אכסה בנר כעפר צהר, מוב בפי רבוי אין רמי ישרי, גם לשאת משאת הנני צומח.
אם תשוב אחר מהשנים הלבוני ואת ביתי תחזוק, או תראני; לאנחה ספק משהחיה הנני.
ואם תחזני להיות אימתום, מוננה בעלת חן ירבה עיניו, מוטעת לו וזה חתן הראות; לננה ברוך השמש בימים, כמיא קהשת תפוזי קרניו, כאשר יש חורב שם המצאה.

אייפארזונג דער ראטהועל אין נ"י 103
דער דריטער
I, טרוינגען, טרוינגען, II, בעסטען, בעסטען.

(*) דיא נאמען דער איינענדיג ריכטער לאזענען, ווען כע פאר שלוסס דער נאכטען פרייאונטסטער אונט צו קאסטען, ווערדען ווי פערפאלטענליכען.

דער חידה I:
אלוה את הא לף שמה לה בחתלה שני מחלטים בנסות נרון חמה שני "ל" בעזריהם, מחצויה האחרונה מתחלטה "לו" ומחצויה האחרונה מתחלטה "לא" שניהם תמצא אצל ער וזונן; וידע אונן כי לא לו יהיה הודע.

דער חידה II:
אסא (פלך יהודה) ליל (נאכט) אבי רוד (אבן רוד) אשת אברהם (אשת אברהם) עמו (עמו בארץ ישראל)

ריכטיג האבען געלאזט:
דאס I, דריטער: מאכאסע יענעסטיגע גוט-מאנן - פאררעכטעט, הער מאס פרייס-ווישען.
דאס II, דריטער: ע. טאק, רואליא קליין - ליפסא אינער דיא העררען; מאד שיקק - נאדאוואה, מאל האשאנדער - טעשען, ע. נאכטער - פיענעשער, יוסף טרוינגען - פרינסטור, קליין קלויזענבורג.

ביידע חידות: דיא העררען: מ. ב. בלאס - עלויא, מ. פונק - אויטשטיין, י. קראסטיץ - קראי, קווא, יוסף טרוינגען - פרינסטור, יוסף צבי ווייס - ניר, מאסאר, יעקב שטיבער - נ. מאדא, מ. ל. אהרם - מאד, נאון, א. מ. נאדוואה - עלויא, ישראל נאם - מישקאליץ, נאם צבי הורוויץ - מאכטערהארץ, מ. ראזענבערג - דאס אהאל, מ. פ. ראזענבאסער - קלויזנארדן, י. ט. נאקאמאן - טיטא, פויער, ע. נאכטער - משעשיל, מאד, האשאנדער טעשען אינער מאד שיק - נאדאוואה, מיכאל קיש - מונקאטשע, מאס פרייס - ווישען.

דיא ערסטע חידה: דיא העררען: ל. פאלד, נאם אונד ויליאם האראוויץ - א. ליכטא בעני, הארד מוסטאן אונד ווילעלם אדעסמאנדער - שפראקא, אהרן גינעלער - נאדאוואה, יעקב לאבלאוויטש - טעשען, פרידאך, אברהם שטיבער - באריסלאו, א. שארא - קאלושי, מרדכי נוסטאן - באסקא, ה. לאנדו - מ. וואשאנדעלי.

דיא II, חידה: הערר פרייס קליין - קלויזענבורג, נאכטער א. נ. דיא בידען פיהרען חידות אין נ"י 100 האט נאך געלאזט הערר א. קארינגען אין ליענא אינער דיא I, חידה אין דעזענבערג נוסטער הערר א. שווארץ אין דאויטען.

פרייטא פארדיעטאן

וואנדערבארע שיקואלע
אדער נאך 10 יארען.
(5-טע פארשיפעונג)

מינע געשחטע און רייעס אייגענדיקע קאנט אינער איין לייכט דענקען, פרייער בירדע, אבער אין דען שפארק, דאס איין איינע פלישטער זידע, צו זאלן טען הארען ערזאנען יארען, און דען דאנק גענען דיא נאכפליכע פארזעהנען, דיא אלליין, ערשטע אינער ערנער, יונג - מיטשע זיך דאס בעוואוסטען דער טרוינגען איינזאכטיג, אין וועלכער טעמאד, נעממאל מיר מינעס העררען נאדע שטעטע, מינעס פירדע אינער מינע ערפאלגע טיילישט... מיט דעם דאנקען, דען און מינעס פויער-דאן שוילדענדיגען אויטשפאר, פערבאנד איך דיא ביטע טען בעפאר איך אין מינע ניע היימטאס אפנוגע, מיר איינע מאכטען פרייא צו געבען, און - העררען צו איך צו איילען, איך בין צו העכטער צייט געקאממען.

"דינעם טהייערע בירדע, אונט אין שווארען אויטשפאר, עקן, וואס איך אין זינגען עצהן יארעס ערלעכט האבע - איך קאנן בעפרייענען ערזאנען וויקווענען, עס איזט איינע נלאג, ערנער ראילע מיר צוגעפאללען וויא ערשטען און אונדער צייט איינעם זאנען וואס - אבער, אינער פראנס, וואר דינעס דין נאנצען העכען? האסט דו אונז קיינע געשיכטע דינעס העררענס טיטעווארלעך? אדער וואר דינעס אלליין אין דען יענעסעלירען ערזאנען טיטעוואסען דעם איינען לעבענס בעשאנען? ... און, בירדע, איך האבע אין ווייב, איך האבע אין קינד געהאט - און איך האבע יא געהאט..."

ניכט ווייט פאן טיבעריאס, אס וויליכען ערנע דעם זענען, ליענען דיא טיטערי איינער פאר אלטערס ציעטער, נאכטען שפארט, טענאכטיגס נעממאל, אים און דיא אים-

זענער פאן טיבעריאס צו דריטשטייגען בענאנגען, אום פריינע אונטערגעהאנגען דען פוסטען בארען, דיא און-געמעסטעשטען געלענענדיגען אויסצופירען, דיא קאם איך אויך צו דיעזען טריטערין, מינע לייטע האסטען דיא ער-טען אין איינער ענטשטיינען אויסגעשלאנגען, איך בענאב מך אלליין דארשיין, אום איינעשפארט אירעס בענאכטען אונד ערזאנען צו קאנען, אלס איך זא צווישען דען טייט, מען היין, אינער הערקלעכטערטע, יעלונ פלאטצירן אין געשפארק אן מינע אהרען, דאס באלד ליינען, באלד לויי טען געפרייט ווארד - ענדלעך קרויטעטע איינע אונזאנטי געהטע מאנעטעטיטעטע!

"דיא קאנטעס ניכט ווישער, דין פאסטע קאנן ניכט ווישער - היער מיסט דו דך ענטישירען - ענטוועדער דין פאסטע פערשפאכטעט, אינער דיא פערשפאכטעט - אדער דו ווייסט מייך, דו וויא ערשט היער, דאס דו וויללסט מייך ווייב ווערען וואללעס... וועהסט דו, היער האבע איך דאס געפאס פאלל וואסער, היער דען שלודר פאלל וויינעס, היער דען זאק פאלל דאספעלן - שווא, דין פאסטע רייעס שוין אין אונטאכט, דו וועלסט ביזט היין אים נאכטען אייגענדיקען, וואהרע - נור נאך איינען אייגענדיקען."

איך פערנאכט קיינע אונטווארען אכשאן איך מיט אונטערנענען ווישטע אבער פראטעריך רייע עס וויא איינע אונטערפאללע פרייענטיגע, "וילפע" "וילפע" איך שפראנג פאר, זענעטע אבער איינע פרייענטיגען מיט געשוואנגענס שטייבער - זענעטע אבער זאך וואס איינע מאנן איבער אין איהר דיא ערדע געשטרעקטעס מאדען איינע ניסלע שווינגען - איך געללע הייער, אינער מיט דעם זאבער דען פערזעלען איבער דען אים געהייען, דאס ער ערזאכט אן דיא ווישע זאקן, דאס מאדען וואר אהן מאכטען געווארדען, אונד געבען איהר זאך איך יעצט איי-גען אלטליכען מאנן פאלליג בעוואוסטער, ליינען איך זעצטע מייך הארן אן דען מינד, אונד בעפאר איינע מיני-טען פערשפאכטען, ווארען מינע לייטע איינע דאס אונטער בעהאנגטע טינאל ערביינעאירט, האבען נאך מינע און וויינען, בירדע איהר אינער טרויען זא בערויטאס נאך דען ערשטען טיטעווארלעך וואר דער באזעוויסט, דער דאס מאדען געשראנען, ערשט ווארען, מינע בערויטונג וואר דען מיט ערפאלג געקראנט, אינער פאסטע אינער פאכטער באלד אים לעבען צוויקוועקערטע.

ווא ערזאן טען זיך וועסרדיך, אינער איך נאחט ווא מיט מיר נאך טיבעריאס, ווא איך אונטען איינע אונטעסעט-טענע וואנגען איינענדיגען אינער אללע אירע בערויטעטע רייכען לייטע דען מאנן וואללעט איינע בעשאפטיגען, דא אבער זיינע פארשיידענע טרענע אונד זיינע קראפטע נאך גערינגער, נאכ איך אונט איינע אים איינעס, דאמיט ער דען רייכען האבע זיין אונד זיינעס היינעס בירדע צו פער-רענען, דאס מאדען ווייטשיטע רייעס אינער וואר מיר דאנקבאר דאמיט.

איהר וואללען וויסען, ווער דיעזע לייטע זיינען? איך ווילל איך איינע פאסטע שירדער, דיא שוויא מאכטען שפארטע פארשייטע, אונד איהר ווירדעס אלדעס פערשטענען.

איך זאס אין דעם שאנען, זענען אייך איינזאכטען הייער וועלכעס איך מיר אין טיבעריאס, האסטע אונטערפאללען, איין עקזעסטיבע, פאן דעם אים מאד דיא נאנצע האלב נאך אין רואינען, פערנאכטען האלב וויעדער ער-בייטע אינער לעבאכט דורכזאנעט שפארט אויבערדען, דען שטיענעל דעם זענעס איבערפליכטען, און איך זאכטען טאנען דיא עבענען אס אסטויבען אפער געווארען קאנטע, וואר מייך ליעבלינגסאויטשפארט, איך זאס איהר איינעס היינאן אינער וואר אין זינגען פערזעהנען, איך האסטע בע-פער גענעבען, דאס נעממאל מיר שפארט אינער בארד וואר מייך ניכט און דאס וואר דער טייטע געשראנען, טרענאנענדיגען אינער גענעווארען, ערזאנענדיגען אינער האכשטינגען פערמאדערען זיך - פראטעליך שפארט אין מאנן פאר מיר, עס וואר איין נאך האסליכער, שיעלענער, קאפאראיינער בורשע, דא טיקאנאנט, איך איהר, איך פוהר אייך, מינע האנד רייסט נאך מינעס שווערעטע; עס וואר דער מענע, דער דיא ניסער איבער דאס מאדען גע-שוואנגען.

"אכטעס ניר דיער, בענאנן ער רויט, "איך קאסטע אין פירערליכער אביכט, איך ווילל ניר אין ווארש צו אייך שיענען, אינער רייעס מיר צו געשאפטען, וויא איהר זעלבסט מיר שולדיג."

(פארשיפעונג אין דער נאכטען פרייטא-ניסטרע)